

його частка впродовж аналізованого періоду мала тенденцію до зниження.

Проте яскраво вираженою зміною в структурі продажу товарів за каналами реалізації у 2000–2014 рр. стало збільшення частки роздрібного товарообороту фізичних осіб – підприємців за рахунок, переважно, зниження частки юридичних осіб – підприємств. Ця тенденція як позитивна (забезпечує посилення конкуренції і збереження малих об'єктів торгівлі), так і негативна (створює передумови для тінізації чи приховування частини товарообороту, пониження державного контролю за якістю і безпекою товарів, легальністю джерел їх походження) [3, с. 225-229].

Відбулися зміни й у структурі спеціалізації підприємств торгівлі регіону. Так, як і раніше, продовжує переважати зорієнтованість об'єктів торгівлі на продаж продовольчих товарів, але при цьому частка таких об'єктів за 2012–2014 рр. збільшилася на 3,7 в. п. (з 50,0% до 53,7%). Відповідно, скоротилася частка підприємств, що переважно торгують непродовольчими товарами – на 5,5 в. п. (з 50,0% до 44,5%). На нашу думку, ці зміни значною мірою обумовлені процесами зростання імпортозалежності як внутрішнього ринку регіону, так і держави загалом, в яких переважаючим є насичення внутрішнього ринку саме імпортними непродовольчими товарами.

Висновки. Для подальшої підтримки і збільшення обсягів продажу товарів довгострокового використання і інвестиційного характеру органам місцевої влади слід працювати над розширенням і удосконаленням програм споживчого кредитування, розвитку співпраці суб'єктів торгівлі та фінансово-кредитного сектору.

Звичайно, що в обласному центрі й у великих містах обсяги роздрібної торгівлі мають переважати над рештою територій, але зазначене перевищення, на нашу думку, надмірне і свідчить про надто велику сконцентрованість об'єктів і мереж роздрібної торгівлі та її ресурсного забезпечення. Також органам влади варто працювати й над подальшим підвищення частки прибуткових підприємств у роздрібній торгівлі, що забезпечуватиме покращення фінансово-економічного стану підприємств, зростання рівня оплати праці і відрахувань до місцевих бюджетів. Відповідно, у подальших дослідженнях доцільно провести структурно-функціональний аналіз інституційно-економічного механізму регулювання роздрібної торгівлі та виявити проблеми і перешкоди реалізації регуляторної політики її регіонального розвитку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Васильців Т.Г. Передумови конкурентоспроможності підприємств роздрібної торгівлі / Т.Г. Васильців, Н.В. Магас // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.2. – С. 218-222.
2. Жидик О.І. Стан і тенденція розвитку роздрібної торгівлі в містах і районах Закарпатської області / О.І. Жидик // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 11. Ч. 1. – С. 107-110.
3. Садула Л.М. Зовнішня торгівля західноукраїнських земель / Л.М. Садула // Регіональна економіка. – 2010. – № 1. – С. 224-231.
4. Стан розвитку торгівельної галузі та ресторанного господарства Закарпаття [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://karpatnews.in.ua/news>.
5. Статистичний щорічник Закарпаття за 2014 рік. – Головне управління статистики у Закарпатській області. – Ужгород : ГУ Статистики у Закарпатській області, 2015. – 456 с.

УДК 911.3

Діденко К.Д.

кандидат географічних наук,

*доцент кафедри теорії та практики готельного господарства
Київського університету туризму, економіки і права*

Жученко В.Г.

кандидат економічних наук,

*доцент кафедри туризму та рекреації
Київського національного торговельно-економічного університету*

МЕДИЧНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті розглянуто роль медичного туризму в розвитку внутрішнього туристичного ринку України. Проаналізовано сутність поняття «медичний туризм» та фактори його розвитку. Досліджено ринок виїзного та в'їзного медичного туризму в Україні.

Ключові слова: медичний туризм, оздоровчий туризм, медичні послуги, виїзний медичний туризм, в'їзний медичний туризм.

Диденко Е.Д., Жученко В.Г. МЕДИЦИНСКИЙ ТУРИЗМ В УКРАИНЕ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

В статье рассмотрена роль медицинского туризма в развитии внутреннего туристического рынка Украины. Проанализированы сущность понятия «медицинский туризм» и факторы его развития. Исследован рынок выездного и въездного медицинского туризма в Украине.

Ключевые слова: медицинский туризм, оздоровительный туризм, медицинские услуги, выездной медицинский туризм, въездной медицинский туризм.

Didenko K.D., Zhuchenko V.G. MEDICAL TOURISM IN UKRAINE: CURRENT STATE AND PERSPECTIVES OF DEVELOPMENT

The article deals with the role of medical tourism in domestic tourist market of Ukraine. Was analyzed the essence of the concept of «medical tourism» and the factors of its development. And was explored the market of outbound and inbound medical tourism in Ukraine.

Keywords: medical tourism, health tourism, medical services, medical tourism outbound, inbound medical tourism.

Постановка проблеми. Останніми роками в результаті глобалізації, наслідками якої є стирання кордонів між країнами, у світі сформувався особливий туристичний потік – люди, які їдуть за лікуванням за кордон – і з кожним роком цей потік стає дедалі більшим. Нині вартість тих чи інших медичних послуг у різних країнах світу не є однаковою, що цілком логічно, враховуючи стан розвитку національних економік, демографічну та соціальну ситуації, які складаються в країні тощо. Зростання вартості лікування в розвинених країнах стимулювало появу додаткової вимоги: якісне лікування за низькими цінами і яскраві враження від відвідин нової країни. Висока вартість медобслуговування в розвинених країнах світу стала серйозною проблемою не тільки для пацієнтів, але і для їхніх роботодавців, соціальних фондів, страхових систем і держав. Водночас Україна, маючи репутацію постачальника медичних послуг з хорошим співвідношенням ціна-якість, може стати перспективним напрямком розвитку медичного туризму в Європі та світі. У першу чергу, це відноситься до послуг стоматології, офтальмології, МРТ-діагностики. Багато туристів цілеспрямовано приїжджають в Україну в пошуках унікальних видів лікування – наприклад, стовбуровими клітинами. Отже, в останні 10 років з цілком зрозумілих причин у світі сформувалася справжня індустрія медичного туризму. Ці обставини і зумовили вибір теми дослідження і написання статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових досліджень Л. Волошенко, О.І. Гулич, В.Ф. Кифяка, О. Коваль, Малімона свідчить про суттєві передумови розвитку медичного туризму в Україні. Проте, на думку авторів, в опублікованих наукових працях не повною мірою визначено всі елементи ринку медичного туризму та їх вплив на його розвиток.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження ролі медичного туризму в розвитку і функціонуванні туристичної сфери України.

Виклад основного матеріалу. Медичний туризм в світі продовжує глобалізуватися і стрімко набирати обертів. За даними ВООЗ, до 2022 року туризм і сфера охорони здоров'я (спільно) стануть однією з визначальних світових галузей.

Виділяють чотири основних спонукальних мотиву медичного туризму:

- нижча вартість лікування та діагностики в іншій країні;
- більш сучасні медичні технології за кордоном;
- висококваліфікована медична допомога і сервіс;
- часовий фактор (при довгому очікуванні медичного лікування в своїй країні).

У провідних країнах з високим рівнем медицини прибуток від в'їзного оздоровчого та лікувального туризму вимірюється сотнями мільйонів доларів щорічно і вносить вагомий вклад у поповнення бюджету країни. В останні роки медичний туризм, включаючи як лікування, так і діагностику та реабілітацію, становить близько 2% світового ВВП. Наприкінці 2014 року глобальна індустрія медичного туризму оцінювалася у 78,5 млрд дол. США з очікуваним досягненням у 2016 році позначки у 100 млрд дол. США (за результатами дослідження консалтингової компанії «Frost & Sullivan»).

Більше 50 країн у рамках розвитку своїх економік прийняли національні програми з медичного туризму. Такі країни, як Німеччина, Ізраїль, Туреччина, Індія, Сінгапур, Таїланд, інвестують мільйони

у розвиток медичної інфраструктури, будівництво комфортабельних клінік з кращим устаткуванням та інноваційними технологіями для надання високоякісного лікування.

Під медичним туризмом розуміють вид господарської діяльності, спрямований на надання послуг з діагностики, лікування та профілактики захворювань за межами країни проживання. При деяких видах медичного туризму отримання висококваліфікованої медичної послуги поєднується з відпочинком. Часто медичний туризм ототожнюють з оздоровчим. Проте ці поняття не ідентичні.

На відмінності між оздоровчим та медичним туризмом вказує у своїх дослідженнях Хелен Косбурн. Оздоровчий туризм передбачає подорожі і відвідування курортів та інших закладів, що пропонують здебільшого оздоровчі послуги, які включають широкий спектр від терапевтичних до різноманітних фітнес- та релакс-програм.

Водночас медичний туризм передбачає першочергово отримання медичної допомоги для подолання цілком визначеної конкретної проблеми зі здоров'ям. У такому контексті він тісно інтегрований з системою медичних закладів. А оздоровчий туризм орієнтується на рекреаційно-туристичну інфраструктуру.

Крім того, при дослідженні даної галузі вживається низка різноманітних термінів. Однак аналіз дефініцій цих термінів дає чітко зрозуміти, що поняття «спа-лікувальний туризм» є тотожним як за змістом, так і за обсягом поняттю «лікувально-оздоровчий туризм», який вживається у вітчизняній літературі, та поняттю «health tourism» (подорожі за здоров'ям), поширеному в англомовній літературі.

Поряд із цим у англомовній фаховій літературі також вживаються терміни «wellness tourism», «health care tourism», «cure tourism», «holistic tourism», «well-being tourism», «spa tourism», «medical tourism», «health and wellness tourism» тощо. Одночасно в українській фаховій літературі тощо використовуються терміни: «лікувальний туризм», «санаторно-лікувальний туризм», «оздоровчий туризм», «медичний туризм», зустрічаються «спа-туризм», «велнес-туризм» та інші інтерпретації. Хоча ці терміни інколи замінюють одне одного, й навіть вживаються замість поняття «спа-лікувальний туризм» чи «оздоровчо-лікувальний туризм», в більшості випадків під кожним з цих термінів маються на увазі різні концепції.

Таким чином, головною ознакою медичного туризму є бажання отримати неекстремне лікування гострих та хронічних захворювань, або проведення медичних маніпуляцій.

Умовно виділяють два основних потоки медичного туризму, причини появи яких зовсім різні. Перший – це виїзд на лікування пацієнтів з багатих і економічно розвинених країн в треті країни. Другий – це виїзд з відносно більш бідних країн з високим рівнем медичної допомоги в країни з високим рівнем розвитку медичної допомоги.

За аналітичними висновками International Medical Travel Journal, медичний туризм перетворюється в одну з найбільш швидкозростаючих галузей. Опитування проведені у 280 клініках і лікарнях 60 країн світу – лідерах медичного туризму свідчать про позитивну динаміку розвитку цього виду світового бізнесу. Найбільші прибутки очікуються в медичному туризмі, орієнтованому на надання послуг з косметичної хірургії, лікування раку, репродуктивної медицини і стоматологічного лікування. За прогнозами асоціації Deloitte Center for Health Solutions

економіки країн з невисокими цінами на медичні послуги отримують прибутки понад 2 млрд дол. США від цього виду діяльності.

Стрімкий розвиток індустрії медичного туризму в останні 10 років обумовлений кількома причинами:

- зростанням вартості лікування в країнах з розвинутою економікою;
- появою нового сегменту споживачів медичних послуг, які воліють поєднувати якісне лікування за низькими цінами, з можливістю отримання яскравих вражень від подорожей в інші країни;
- неможливістю оперативного отримання необхідної медичної допомоги (листи-очікування) в країнах Європейського Союзу та в країнах Близького Сходу;
- відсутність у низці країн світу якісної медичної допомоги та відповідних технологій лікування та діагностики.

З метою розвитку медичного туризму уряди деяких країн розробляють системи охорони здоров'я, в структуру якої входять лікувально-профілактичні заклади, туристичні агентства та страхові компанії, орієнтовані на медичний туризм. Існують національні програми, спрямовані на популяризацію країни в сфері медичного туризму.

Чинниками перспективності країни для медичного туризму виступають:

- рівень розвитку медицини, медичних технологій тощо;
- вартість діагностики та лікування;
- розвиток транспортного та готельного секторів;
- рівень мовної інтеграції в країні;
- законодавча база;
- імідж держави;
- локалізація країни на мапі світу.

Ринок медичного туризму являє собою систему економічних відносин з приводу купівлі-продажу медичних і оздоровчих послуг та організації подорожей з метою їх отримання.

В.В. Баєв пропонує класифікацію виробників послуг з медичного туризму, представлену на рисунку 1. Виробники – продуценти медичних послуг – це зареєстровані та ліцензовані в установленому порядку лікувально-профілактичні, санаторно-курортні та інші оздоровчі заклади будь-яких організаційно-правових форм та форм власності, що надають послуги з збереження та відновлення здоров'я.

Виробники медичних послуг надають послуги із збереження життя та повернення здоров'я. Виробники оздоровчих послуг пропонують послуги з збереження та підтримки станів здорового організму. До цієї категорії також належать заклади, що надають послуги із збереження та підтримки певного ступеня хронічних станів та інвалідності.

Специфіка медичного туризму проявляється в тому, що в переважній кількості випадків кінцевий споживач медичної послуги не може безпосередньо її купувати у виробника. Тому об'єктивною умовою функціонування ринку медичного туризму є наявність виробників-посередників. Діяльність виробників-посередників характеризується колом питань з організації туристичної подорожі, пошуку та укладання угод з виробниками-медичних послуг, транспортування, проживання тощо. Агентства з

медичного туризму забезпечують всебічну підтримку туристів, яка є значно ширшою, ніж послуги звичайного туристичного агента. Агентства з медичного туризму забезпечують організацію якісного та доступного медичного обслуговування до та після лікування, догляд під час лікування, формування плану лікування спільно з лікарями зарубіжних та вітчизняних клінік, оцінку співвідношення ціна-якість в різних лікувально-профілактичних закладах.

Нині Україна робить серйозні кроки у напрямі розвитку медичного туризму. Першим серйозним кроком цього є створення Української Асоціації медичного туризму, яка взяла на себе місію в об'єднанні можливостей державного та приватного сектора медицини України.

Доцільно розглянути ринок виїзного та в'їзного медичного туризму в Україні. Ринок виїзного медичного туризму структурований за такими виробниками – посередниками послуг:

- національні туристичні підприємства. Переважна більшість туристичних компаній України розглядає медичний туризм як один із видів свого бізнесу, проте тільки невелика їх кількість спеціалізується на цьому виді туристичної діяльності;
- лікувально-профілактичні заклади, які пропонують організацію медичної допомоги за кордоном, як додатковий вид послуг. Наприклад, Медична компанія «Клініка Гіппократ» з окремим структурним підрозділом з медичного туризму «Гіппократ Інтер-МедСервіс Ассистанс», медична мережа «Добробут»;
- іноземні медичні заклади, які пропонують свої послуги для громадян України;
- закордонні немедичні заклади, які мають свої представництва або посередників в Україні. Наприклад, з 2012 року на території України функціонує ТНТС-Україна, який є офіційним представником Турецької асоціації медичного туризму.

За даними Української асоціації медичного туризму структура послуг виїзного медичного туризму складає: 40% – лікування; 30% – оздоровлення; 25% – діагностика; 5% – медичне туристичне страхування.

Найбільш популярні серед українців країни для лікування за кордоном – Ізраїль, Німеччина, Швейцарія, Туреччина, Польща, Угорщина. Перспективні напрями – Італія, Австрія, Сінгапур, Америка. Експерти підкреслюють, що на відміну від звичайної

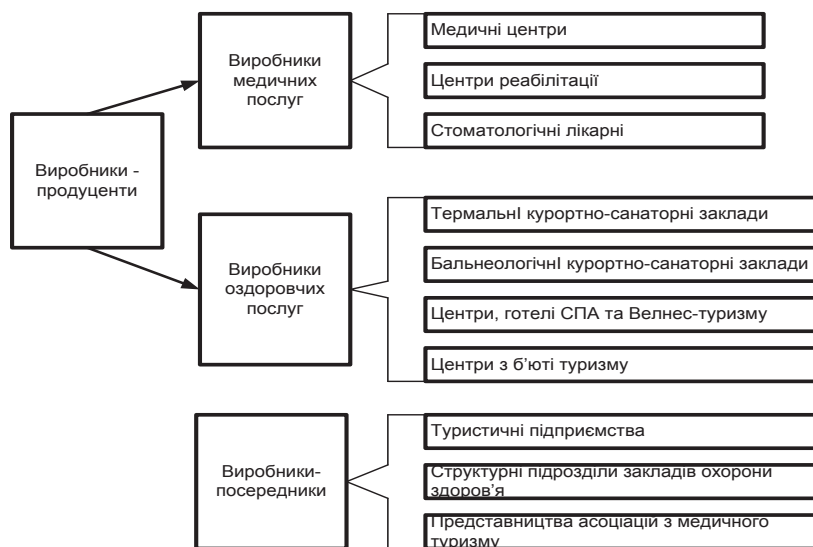

Рис. 1. Класифікація виробників послуг з медичного туризму

турпоїздки, медтуристу потрібно вибрати маршрут, орієнтуючись не на країну з її кліматом і визначними місцями, а на напрямок лікування. За кардіологічною допомогою їдуть в Ізраїль, Туреччину, Німеччину, Австрію, Литву і Японію. Для діагностики організму воліють відправлятися в Ізраїль, Німеччину, Швейцарію, Австрію і Японію. Реабілітацію проходять у Франції, Німеччині, Австрії. Послуги з пластичної та відновлюваної медицини отримують у Швейцарії, Австрії та Франції. Онкологічні захворювання лікують в Ізраїлі, Туреччині, Німеччині, Австрії.

Основними напрямками в'їзного медичного туризму в Україні є надання медичних послуг з таких лікарських спеціальностей: репродуктивна медицина; стоматологія; офтальмологія; кардіологія; естетична медицина та косметологія; пластична хірургія; санаторно-курортне лікування; клітинна інженерія, у т.ч. можливість використання банку пуповинової крові.

На сьогодні в Україні на сучасному рівні, з використанням принципів доказової медицини, в рамках в'їзного медичного туризму надають медичні послуги Київський міський Центр серця, Центр дитячої кардіохірургії, кілька онкологічних клінік (ЛІСОД, Інновація, Кібер клініка Спіженко), приватні багатопрофільні лікувально-профілактичні заклади, клініки клітинної терапії, включаючи кріобанки. За оцінками компанії «МедЕкспрес», у нашій країні працює приблизно 50-70 медичних центрів, орієнтованих на клієнтів-іноземців.

Додатковими перевагами для розвитку в'їзного медичного туризму в Україні є укомплектованість сучасною медичною технікою спеціалізованих та приватних лікувально-профілактичних закладів, відсутність практики листів очікування, безвізовий режим для багатьох країн.

Важливо, що в Україні нині існує сприятлива законодавча база в сфері репродуктивного здоров'я та клітинної терапії, що в синергії з сучасним обладнанням клінік і високим професіоналізмом лікарів призводить до значної зацікавленості іноземців для отримання даної медичної послуги саме в Україні. Також, ми бачимо зацікавленість міжнародних медичних пацієнтів в отриманні онкологічної допомоги в приватних онкологічних клініках України. Це пов'язано з тим, що в багатьох країнах ця галузь медицини знаходиться тільки в державному секторі, що не завжди передбачає персоналізований підхід.

Вартість медичних послуг в Україні в більшості випадків набагато нижче вартості аналогічного лікування в інших країнах. Це призводить до того, що саме в Україні воліють лікувати зуби або коригувати зір багато іноземців чи українська діаспора.

Далеко не останню роль в ухваленні рішення про лікування за кордоном відіграє рівень сервісу та відсутність мовного бар'єру. У цих аспектах Україна також просунулася в позитивну сторону. Багато лікарів володіють іноземними мовами, а в клініках, які приймають зарубіжних пацієнтів – це норма і для середнього медперсоналу. Здебільшого це стосується англійської мови. Щодо російськомовних пацієнтів, то навіть у санаторіях і реабілітаційних центрах Західної України кожен співробітник володіє російською мовою на високому рівні. Тут також часто можна почути польську та угорську мови.

Крім того, в Україні швидкими темпами розвивається не тільки міжнародний, але і внутрішній медичний туризм. Багато киян охоче їдуть ліку-

вати зуби, коригувати зір в медичні заклади Львова, Одеси тощо.

Виокремлення медичного туризму не знайшло, на жаль, відображення в законодавчому полі України, однак Всесвітньою організацією з туризму (World Tourism Organization), яка є провідною міжнародною організацією у цій сфері, медичний туризм визначено як один з провідних його моделей.

Умовою розвитку регіональних ринків медичного туризму в Україні та її цільовим орієнтиром є насамперед залучення закордонних туристів, приплив яких акумулює значні вхідні фінансові потоки в регіонах.

Фактором залучення в Україну потенційних зарубіжних (та й українських) пацієнтів можуть слугувати:

- висока якість медичних послуг у поєднанні з низькою вартістю;
- природні, кліматичні та геополітичні умови України, які створюють унікальні можливості для медичного туризму;
- репродуктивні технології, стоматологія, ортопедія та інші медичні напрями лікування за конкурентоспроможною ціною і високою якістю;
- унікальні технології – лікування стовбуровими клітинами (Інститут клітинної терапії, Міжнародний Центр Біотехнологій «Біостем», Клініка «ЕМСЕЛЛ»);
- високоефективні технології та методики лікування, які не мають аналогів за кордоном;
- висококваліфіковані фахівці;
- заходи з інформатизації та просування як медичних послуг, так і іміджу України.

Висновки. Отже, для збільшення частки в'їзного медичного туризму необхідно враховувати стан розвитку окремих галузей медицини, вартість діагностики та лікування у різних країнах, законодавче регулювання. Важливими чинниками є стан транспортної та готельної індустрії та рівень володіння іноземними мовами. Але найбільш вагомим аргументом при виборі країни для лікування чи діагностики є те, як сприймається її бренд. Україні як державі, що активно інтегрується у міжнародні структури, доведеться пройти ще чималий шлях для розвитку свого позитивного іміджу у сфері медичного туризму.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Никишин Л.Ф., Коструб А.А. Туризм и здоровье / Л.Ф. Никишин. – Киев, 2009. – 220 с.
2. Федоров В.К. Передумови виникнення нових форм лікувально-оздоровчого туризму / В.К. Федоров // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія «Економіка і управління». – 2011. – Т. 2(63). – № 2. – С. 171.
3. Джангиров А.П. Экономический эффект оздоровительного туризма [Електронний ресурс] / А.П. Джангиров // Управление экономическими системами. – 2011. – № 11. – Режим доступу: <http://uecs.ru/uecs-35-352011/item/759-2011-11-07-06-51-11>.
4. ВАКА: Health tourism sector report [Electronic source] – Access mode : <http://investinwtr.org.tr/Opportunities/Health%20Tourism.pdf> – Title from the screen.
5. Вахович І.М. Фактори розвитку регіонального ринку медичного туризму в розвинених країнах світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hitt-cis.net/wp-content/uploads/2010/11/HITT/Ukraine>.
6. Всесвітня асоціація медичного туризму вибрала Київ своєю штаб-квартирою в СНД [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pe.com.ua>.
7. Кифяк В.Ф. Развитие медичного туризму в регіонах України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zdorovtur.com>.
8. Лукьянчук Е. Пациенты без границ [Электронный ресурс] / Е. Лукьянчук. – Аптека. – 2011. – № 818(7). – Режим доступу : <http://www.apteka.ua/article/magazine/818>.

9. Малімон В. Концептуальні засади формування регіонального ринку медичного туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zdorovtur.com>.
10. Медичний туризм набуває популярності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://smi.liga.net/articles/2013-02-15/8346497-medichniy_turizm_nabuva_populyarnost_.htm#.
11. Романів О. Географія медичного туризму Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Chseg/2010_8/Romaniv.pdf.
12. Рыжкова Е. Медицинский туризм: общая характеристика и правовая регламентация в Украине [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zdorovtur.com>.
13. Туризм и здоровье. Медицинский туризм [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zdorovtur.com>.

УДК (330.341.1:338.49)(477.7)

Єрмакова О.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
старший науковий співробітник
Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень
Національної академії наук України*

Хуторний О.М.

*кандидат хімічних наук, доцент,
директор
Південного наукового центру Національної академії наук України
і Міністерства освіти і науки України*

Хуторна Л.В.

*науковий співробітник
Південного наукового центру Національної академії наук України
і Міністерства освіти і науки України*

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНАХ УКРАЇНСЬКОГО ПРИЧОРНОМОР'Я

У статті представлено результати узагальнення європейського досвіду інформаційного супроводу інноваційної діяльності, застосування різноманітних інструментів поширення інформації про інновації. Зазначається про незадовільний стан інформаційного забезпечення інноваційної діяльності в регіонах Українського Причорномор'я. Пропонується концепція створення інтернет-порталів у сфері інновацій, зокрема визначено їхні мету, завдання, структурні елементи, джерела інформації.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інформаційне забезпечення, інтернет-портал, регіони Українського Причорномор'я.

Єрмакова О.А., Хуторной А.М., Хуторная Л.В. ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РЕГИОНАХ УКРАИНСКОГО ПРИЧЕРНОМОРЬЯ

В статье представлены результаты обобщения европейского опыта информационного сопровождения инновационной деятельности, применения различных инструментов распространения информации об инновациях. Отмечается о неудовлетворительном состоянии информационного обеспечения инновационной деятельности в регионах Украинского Причерноморья. Предлагается концепция создания интернет-порталов в сфере инноваций, в частности определены их цели, задачи, структурные элементы, источники информации.

Ключевые слова: инновационная деятельность, информационное обеспечение, Интернет-портал, регионы Украинского Причерноморья.

Iermakova O.A., Khutornoy A.M., Khutorna L.V. INFORMATION SUPPORT OF INNOVATION ACTIVITIES IN THE UKRAINIAN BLACK SEA REGION

The article presents the synthesis of the European experience in information support of innovation activities, the usage of various instruments of diffusion of information about innovations. The poor state of information support of innovation activities in the Ukrainian Black Sea region is revealed. The concept of creation of Internet portals in the field of innovation, including their goals, tasks, structural elements, source of information, is proposed.

Keywords: innovation activities, information support, Internet portal, Ukrainian Black Sea region.

Постановка проблеми. Міжнародна спільнота підкреслює визначну роль інформації в інтенсифікації інноваційних процесів, розуміючи, що нерозвиненість інформаційної інфраструктури створює бар'єри для комерціалізації розробок [1]. Інформаційна інфраструктура в сучасному суспільстві повинна мати не менше значення, ніж традиційні інфраструктурні складові: транспорт, зв'язок, енергозабезпечення тощо. Інформаційна інфраструктура виконує інтегруючу функцію [2]. За її допомогою система набуває необхідну цілісність і реалізується ідея, яка закладена в її створенні – з'єднати інноваційну систему і

виробництво в єдиний комплекс, який представляє собою економіку знань [3, с. 97]. Асиметричність інформації, динамічність розвитку обумовлюють необхідність постійного вдосконалення інформаційної підтримки інноваційної політики.

Однією з причин низької впроваджуваності результатів науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР), комерціалізації інновацій в Україні є нерозвиненість інформаційного забезпечення у цій сфері. Існуюча інформаційна інфраструктура є фрагментарною та такою, що не забезпечує надійного та якісного інформаційного супроводу